

Ilmassa ristivetoa: Kansalaiskysely ilmastotoimista

Aino Heikkilä, Ville Pitkänen ja Jussi Westinen, e2 Tutkimus
Tommi Lehtonen, Mari K. Niemi ja Annu Perälä, InnoLab, Vaasan yliopisto

YHTEINEN YMMÄRRYS

Sisällysluettelo

1. Tietoa kyselystä s. 3
2. Tutkimuksen keskeisimmät havainnot s. 5
3. Kyselyn tulokset s. 13
 - I. Yleinen suhtautuminen ilmastonmuutokseen s. 14
 - II. Ilmastotekoihin liittyvät motivaatiotekijät s. 23
 - III. Ilmastonmuutos ja julkinen keskustelu s. 33
 - IV. Ilmastoteot ja niihin liittyvät ristiriidat s. 38
4. Tietoa hankkeesta s. 48

A decorative graphic consisting of numerous green rectangular bars of varying lengths, arranged in a semi-circular arc across the top and sides of the slide. The bars are oriented vertically, with their top edges pointing towards the center of the arc.

1. Tietoa kyselystä

Kyselyn taustatiedot

- Aineisto hankittiin Taloustutkimuksen internetpaneelissa 26.2.–2.3.2020.
- Tutkimuksen tekivät e2 Tutkimuksen ja Vaasan yliopiston Innolabin tutkijat.
- Kyselyyn vastasi 4 040 henkilöä, ja otos edustaa Manner-Suomen aikuisväestöä.
- Tulokset on painotettu iän, sukupuolen ja asuinpaikan mukaan väestöä vastaaviksi.
- Virhemarginaali on keskimäärin noin 1,5 prosenttiyksikköä suuntaansa.

2. Tutkimuksen keskeisimmät havainnot

1. Enemmistö suomalaisista pitää ihmistä ilmastonmuutoksen aiheuttajana

- 55 prosenttia suomalaisista ajattelee ilmastonmuutoksen johtuvan **pääosin ihmisen toiminnasta ja osin luonnollisesta kehityskulusta**, ja 18 prosenttia **täysin ihmisen toiminnasta**
- 22 prosenttia suomalaisista ajattelee ilmastonmuutoksen johtuvan **pääosin luonnollisesta kehityskulusta**, ja neljä prosenttia **täysin luonnollisesta kehityskulusta**.
- Ihmisen aiheuttamaan ilmastonmuutokseen epäilevästi suhtautuvat eivät ole jättäytyneet ilmastokeskustelun ulkopuolelle. Enemmistö heistä kokee saaneensa tietoa elämäntapansa ilmastovaikutuksista. Ilmastotoimiin heitä motivoi eniten mahdollisuus säästää rahaa.

2. Suomalaisten käsitykset oman elämänsä ympäristöystävällisyydestä ovat ristiriidassa Suomen päästövähennystavoitteiden kanssa

- Suomalaisista 23 prosenttia pitää elämäntapaansa täysin ja 54 prosenttia jokseenkin ympäristön kannalta kestäväenä.
- Lähes kaikki suomalaiset kertovat tekevänsä jonkin verran tekoja ilmaston vuoksi. Raportoitujen ilmastotekojen määrä ei kuitenkaan ole lainkaan yhteydessä siihen, koetaanko oma elämäntapa ekologiseksi. Oman elämäntapansa kokevat siis ympäristön kannalta kestäväksi yhtä lailla ne, jotka tekevät paljon kuin ne, jotka eivät tee juuri mitään.
- Ilmastotyön kannalta on haastavaa, että lähes kaikki suomalaiset pitävät jo nyt omaa elämäntapaansa ympäristön kannalta kestäväenä. Suomen viralliset ilmastotavoitteet kuitenkin edellyttäisivät huomattavia päästövähennyksiä nykyiseen verrattuna.

3. Omat lapset ja tulevat sukupolvet motivoivat ilmastotekoihin

- Maapallon kantokyvystä huolehtiminen omien lapsien ja tulevien sukupolvien hyväksi on kaikkein yleisin tekijä, joka lisää suomalaisten halua tehdä ilmastotekoja. Erityisen tärkeänä sitä pitävät naiset, perheelliset ja ikäihmiset.
- Omat lapset ja tulevat sukupolvet kuuluvat yleisimpiin motivaatiota vahvistaviin tekijöihin lähes kaikkien puolueiden kannattajien keskuudessa.
- Toiseksi yleisin motivaatiotekijä on rahan säästäminen esimerkiksi veden- ja sähkön kulutuksessa ja tavaroita kierrättämällä. Miehillä tämä on tärkein yksittäinen motivaatiota lisäävä asia, mutta rahan säästäminen motivoi myös naisia, eri ikäisiä ja eri puolueiden kannattajia.
- Vain noin joka kymmenes kokee, ettei mikään lisää heidän haluaan tehdä ilmastotekoja.

4. Usea suomalainen kokenut ilmastoherätyksen – moni kuitenkin kokee keskustelun syyllistäväksi

- Enemmistö suomalaisista seuraa ilmastonmuutosta käsittelevää julkista keskustelua.
- Laaja enemmistö on saanut tietoa siitä, miten oma elämäntapa vaikuttaa ilmastoon. Halu tehdä ilmastotekoja on lisääntynyt noin kahdella kolmesta.
- Kaksi kolmesta pitää julkista keskustelua tavallisia ihmisiä syyllistävänä ja noin 40 prosenttia pitää uutisointia vaikeaselkoisena.
- Monet niistä, jotka ovat saaneet tietoa ilmastonmuutoksesta, kertovat kasvaneesta motivaatiosta tehdä ilmastotekoja. Vastaavasti monet niistä, jotka kokevat keskustelun tavallisia ihmisiä syyllistäväksi, eivät motivoitu ilmastotekoihin.

5. Ihmiset eivät muuta toimintaansa, vaikka kokevat ristiriitoja

- Vajaat 40 prosenttia suomalaisista kokee säännöllisesti ristiriitoja ilmastonmuutosta koskevien käsitystensä ja käytännön toimiensa välillä.
- Yleisimmät ristiriitoja aiheuttavat asiat ovat lihansyönnin ja yksityisautoilun vähentäminen. Näistä tinkiminen muuttaisi monen suomalaisen arkea huomattavasti.
- Vain 15 prosenttia suomalaisista käsittelee ristiriitoja aikomalla muuttaa toimintaansa mahdollisimman pian. Enemmistö ei suunnittele muuttavansa käyttäytymistään.
- Yleisin suhtautumistapa ristiriitoihin on olla potematta huonoa omaatuntoa, koska omien tekojen vaikutusta pidetään isossa mittakaavassa pienenä.

6. Nuoret eivät tee muita enemmän ilmastotekoja

- Ikäryhmien välille muodostuu harvassa kysymyksessä isoja eroja. Alle 30-vuotiaat eivät luota suomalaisten tekojen merkityksellisyyteen muita ikäryhmiä enempää, eivätkä tee muita enemmän ilmastotekoja.
- Mitä vanhemmasta ihmisestä on kysymys, sitä todennäköisemmin hän pitää omaa elämäntapaansa ympäristön kannalta kestäväenä.
- Naisten ja miesten erilainen suhtautuminen ilmastokysymyksiin näkyy lähes kaikessa. Naiset pitävät suomalaisten tekoja merkityksellisempinä kuin miehet, he tekevät enemmän ilmastotekoja ja kokevat enemmän tunnontuskia asenteidensa ja tekojensa välillä.
- Asuinpaikka on yhteydessä ilmastoasenteisiin vain jonkin verran. Suurimmissa kaupungeissa esimerkiksi luotetaan keskimääräistä enemmän suomalaisten tekojen merkityksellisyyteen. Pienissä kunnissa ollaan huolissaan kustannusten epätasaisesta jakaantumisesta väestöryhmille.

7. Puolueiden kannattajilla on erilaisia asenteita, mutta myös yhteistä ymmärrystä

- Puoluekanta vaikuttaa näkemyksiin lähes kaikissa kysymyksissä. Vihreiden ja vasemmistoliiton kannattajat ovat ilmastoasenteiltaan perussuomalaisten vastakohtia.
- Keskustan ja kokoomuksen kannattajien asenteet ilmastokysymyksiin ovat monissa asioissa hyvin samankaltaisia. SDP:n kannattajat sijoittuvat useissa asioissa keskustan ja kokoomuksen sekä vasemmistoliiton ja vihreiden väliin.
- Eroavaisuuksista huolimatta puolueiden kannattajilla on myös paljon yhteistä. Lähes kaikkien puolueiden kannattajien yksi päähuolista ilmastonmuutoksen hillinnässä on Suomen ponnistelujen valuminen hukkaan. Yleisin motivaatiota lisäävä asia on huoli tulevista sukupolvista ja omista lapsista. Yksi tavallisimmista motivaatiota heikentävistä tekijöistä on kustannusten jakaantuminen epätasa-arvoisesti väestöryhmien välillä.

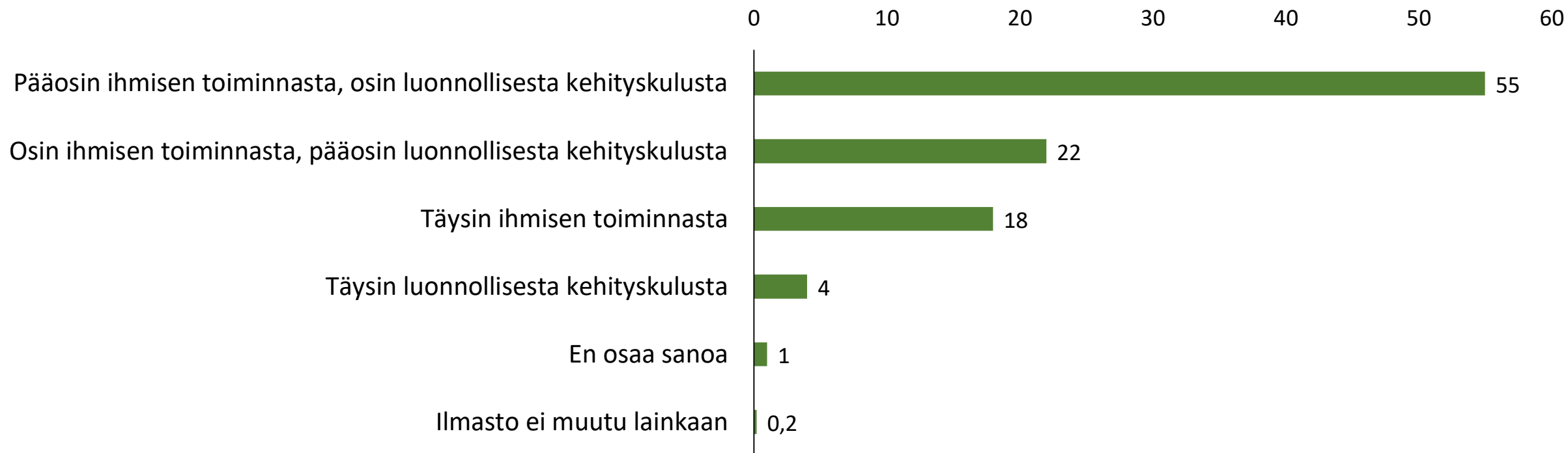
A decorative graphic consisting of numerous green rectangular bars of varying lengths, arranged in a semi-circular arc across the top and sides of the slide. The bars are oriented vertically, with their top edges pointing towards the center of the arc.

3. Kyselyn tulokset

I. Yleinen suhtautuminen ilmastonmuutokseen

Enemmistö suomalaisista ajattelee ilmastonmuutoksen johtuvan pääosin ihmisen toiminnasta

Kysymys: "Ilmastonmuutos johtuu...?" (%)

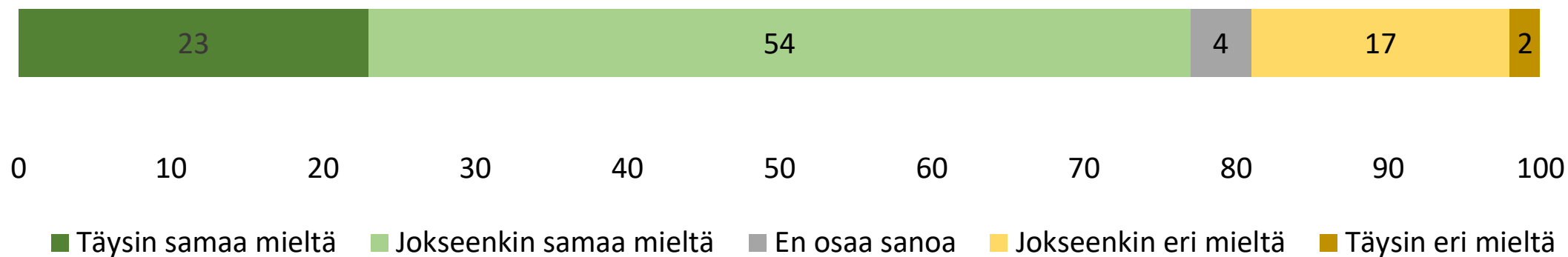

Neljännes suomalaisista pitää ilmastonmuutosta pääosin tai täysin luonnollisena kehityskulkuna

- Naiset (61 %) ajattelevat miehiä (49 %) useammin, että ilmastonmuutos on **pääosin ihmisen aiheuttamaa**.
- Vasemmistoliiton (34 %) ja vihreiden (35 %) kannattajista noin kolmannes ajattelee, että ilmastonmuutos on **täysin ihmisen aiheuttamaa** (vrt. keskiarvo 18 %).
- Miehet (36 %), ammattikoulun käyneet (37 %) sekä alle 5 000 asukkaan kunnissa asuvat (42 %) ajattelevat keskimääräistä useammin, että ilmastonmuutos johtuu **pääosin tai täysin luonnollisesta kehityskulusta** (keskiarvo 26 %).
- Eri puolueiden kannattajista näin ajattelevat muita useammin perussuomalaisten (58 %), kristillisdemokraattien (40 %) ja Liike Nytin (39 %) kannattajat.

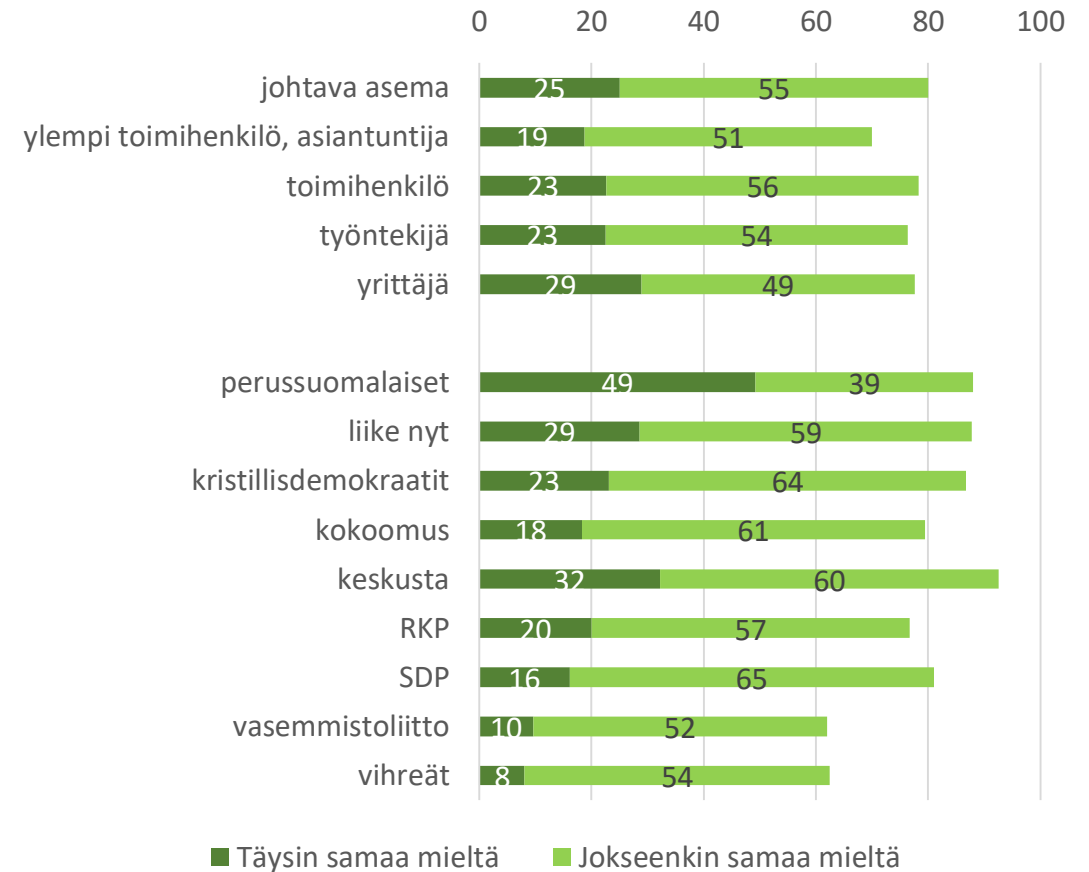
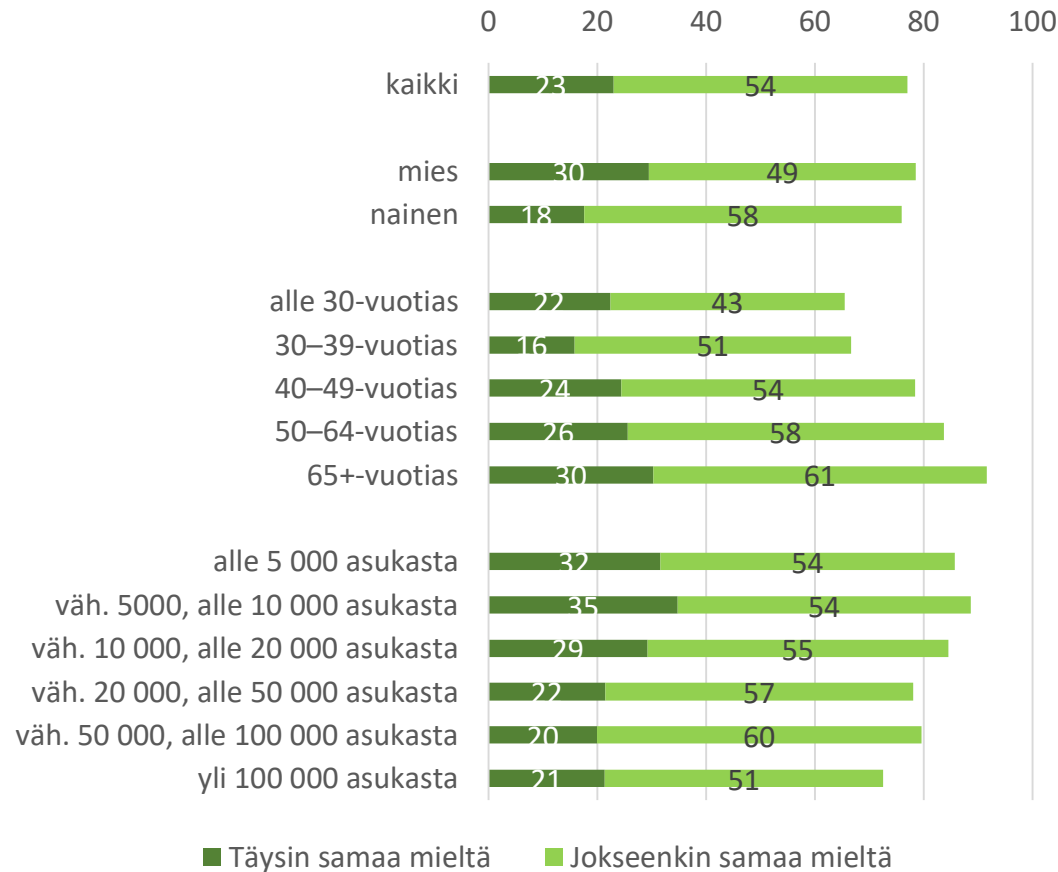
Valtaosa suomalaisista ajattelee elävänsä jo nyt ympäristön kannalta kestävällä tavalla

Väittämä: "Koen, että elämäntapani on ympäristön kannalta kestävä" (%)

Mitä vanhempi vastaaja on, sitä ympäristöystävällisemmäksi hän kokee elämäntapansa

Väittämä: ”Koen, että elämäntapani on ympäristön kannalta kestävä” (täysin tai jokseenkin samaa mieltä %)

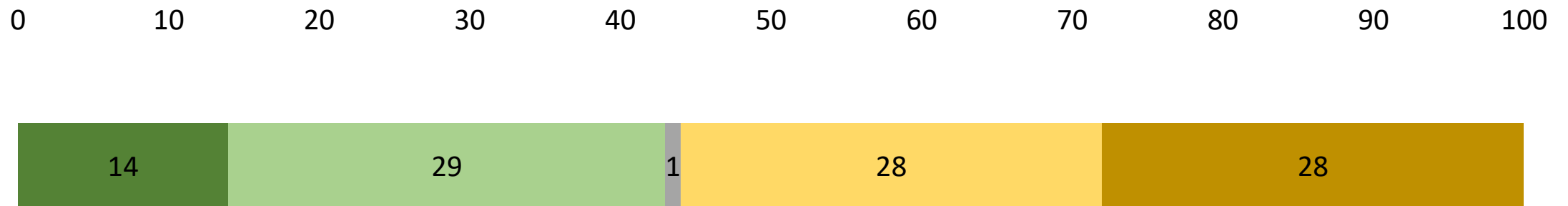

Myös ne, jotka eivät tee ilmastotekoja, pitävät omaa elämäänsä ekologisena

- Erityisesti yli 65-vuotiaat (91 %), maaseudun haja-asutusalueella elävät (87 %) sekä keskustan kannattajat (92 %) kokevat elävänsä ekologisesti (**jokseenkin tai täysin samaa mieltä**).
- Väittämän kanssa **täysin samaa mieltä** ovat muita huomattavasti useammin perussuomalaiset (49 %).
- Oman elämäntavan kokeminen ympäristön kannalta kestäväksi ei ole yhteydessä raportoitujen ilmastotekojen määrään. Oman elämäntapansa kokevat siis ympäristön kannalta kestäväksi yhtä lailla ne, jotka tekevät paljon kuin ne, jotka eivät tee juuri mitään.
- Omaa elämäntapaansa ekologisena pitävät muita huomattavasti useammin ne, jotka suhtautuvat skeptisesti ihmisen aiheuttamaan ilmastonmuutokseen ja joiden mielestä suomalaisten teot ovat merkityksettömiä ilmastonmuutoksen kannalta.

Lähes puolet kokee suomalaisten teot merkityksettömiksi ilmastonmuutoksen torjunnassa

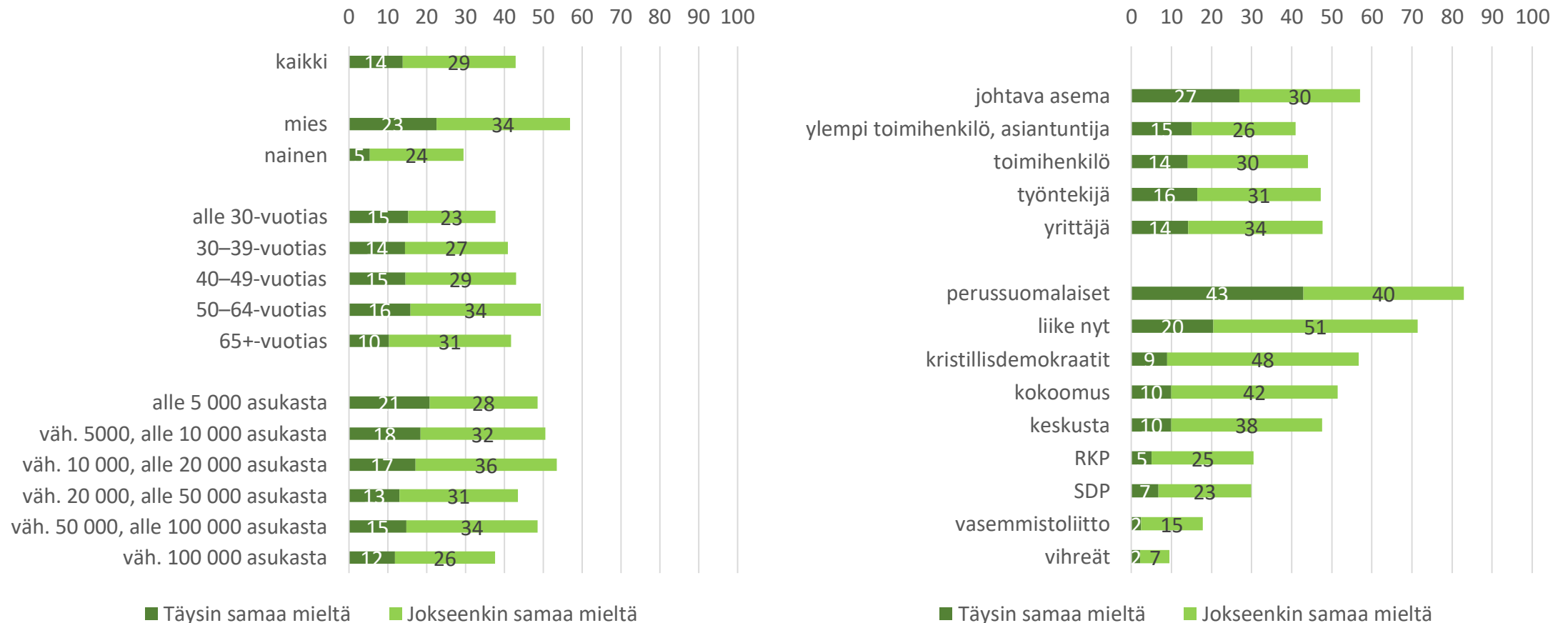
Väittämä: ”Suomalaisten teot ovat merkityksettömiä ilmastonmuutoksen kannalta” (%)

■ Täysin samaa mieltä ■ Jokseenkin samaa mieltä ■ En osaa sanoa ■ Jokseenkin eri mieltä ■ Täysin eri mieltä

Miehistä yli puolet kokee suomalaisten ilmastoteot merkityksettömiksi, naisista vain vajaa kolmannes

Väittämä: ”Suomalaisten teot ovat merkityksettömiä ilmastonmuutoksen kannalta” (täysin tai jokseenkin samaa mieltä %)

Johtavassa asemassa olevat epäilevät muita useammin suomalaisten mahdollisuuksia hillitä ilmastonmuutosta

- Miehet (57 %) suhtautuvat naisia (30 %) epäilevämmiin suomalaisten vaikutusmahdollisuuksiin ilmastonmuutoksen hillinnässä.
- Ammattikoulun suorittaneet (57 %) ovat yliopiston käyneitä (35 %) pessimistisempiä. Hieman yllättäen johtajista 57 prosenttia pitää suomalaisten tekoja merkityksettöminä. Johtajista selvä enemmistö on korkeakoulutettuja, mutta he eivät jaa muiden yliopistokoulutettujen optimismia.
- Vähiten suomalaisten vaikutusmahdollisuuksia epäillään yli 100 000 asukkaan kaupungeissa (38 %).
- Eri puolueiden kannattajista selvästi muita epäilevämpiä ovat perussuomalaisten kannattajat (83 %). Vihreiden (9 %) ja vasemmistoliiton (17 %) kannattajista vain harva pitää suomalaisten tekoja merkityksettöminä.

II. Ilmastotekoihin liittyvät motivaatiotekijät

Päähuolet: muut maat eivät tee tarpeeksi, tilanteen vakavuutta ei ymmärretä ja vastakkainasettelut lisääntyvät

Kysymys: ”Mikä ilmastonmuutoksen hillinnässä huolettaa sinua eniten?” (%)
(Sai valita enintään kolme vastausvaihtoa)

Taulukko: Eri puolueiden kannattajien kolme yleisintä ilmastonmuutoksen hillintään liittyvää huolta

	1. YLEISIN HUOLI	2. YLEISIN HUOLI	3. YLEISIN HUOLI
KESK	Suomen ponnistelut valuvat hukkaan, sillä muut eivät tee tarpeeksi (53 %)	Yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisääntyminen (48 %)	Ihmisten ymmärtämättömyys tilanteen vakavuudesta (35 %)
KOK	Suomen ponnistelut valuvat hukkaan, sillä muut eivät tee tarpeeksi (66 %)	Yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisääntyminen (48 %)	Ihmisten ymmärtämättömyys tilanteen vakavuudesta (38 %)
PS	Ilmastoteot ovat liian kalliita Suomelle (53 %)	Suomen ponnistelut valuvat hukkaan, sillä muut eivät tee tarpeeksi (52 %)	Teollisuuden katoaminen Suomesta (38 %)
SDP	Yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisääntyminen (57 %)	Ihmisten ymmärtämättömyys tilanteen vakavuudesta (56 %)	Suomen ponnistelut valuvat hukkaan, sillä muut eivät tee tarpeeksi (50 %)
VAS	Ihmisten ymmärtämättömyys tilanteen vakavuudesta (74 %)	Yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisääntyminen (59 %)	Ilmastotoimien kustannukset jakaantuvat epätasaisesti eri väestöryhmille (44 %)
VIHR	Ihmisten ymmärtämättömyys tilanteen vakavuudesta (82 %)	Yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisääntyminen (57 %)	Suomen ponnistelut valuvat hukkaan, sillä muut eivät tee tarpeeksi (36 %)

Puolueiden kärkihuolenaiheet hyvin samankaltaisia

- Suomen ponnistelujen valuminen hukkaan, yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisääntyminen sekä ihmisten ymmärtämättömyys tilanteen vakavuudesta ovat lähes kaikkien puolueiden kannattajien päähuolia ilmastonmuutoksen hillinnässä.
- Suomen ponnistelujen valuminen hukkaan huolestuttaa keskimääräistä useammin kokoomuksen äänestäjiä (66 %).
- Ihmisten ymmärtämättömyys tilanteen vakavuudesta huolettaa erityisesti naisia (60 %), opiskelijoita (61 %) sekä vasemmistoliiton (74 %), vihreiden (82 %) ja RKP:n (61 %) kannattajia.
- Yhteiskunnallisen vastakkainasettelun lisääntyminen huolettaa keskimääräistä useammin vihreiden (57 %), vasemmistoliiton (59 %) ja SDP:n (57 %) kannattajia.

Omat lapset ja tulevat sukupolvet sekä mahdollisuus säästää rahaa motivoivat ilmastotoimiin

Kysymys: ”Mitkä asiat lisäävät eniten haluasi tehdä ilmastotekoja?” (%)
(Sai valita enintään kolme vastausvaihtoa)

Taulukko: Eri puolueiden kannattajien kolme yleisintä asiaa, jotka lisäävät halua tehdä ilmastotekoja

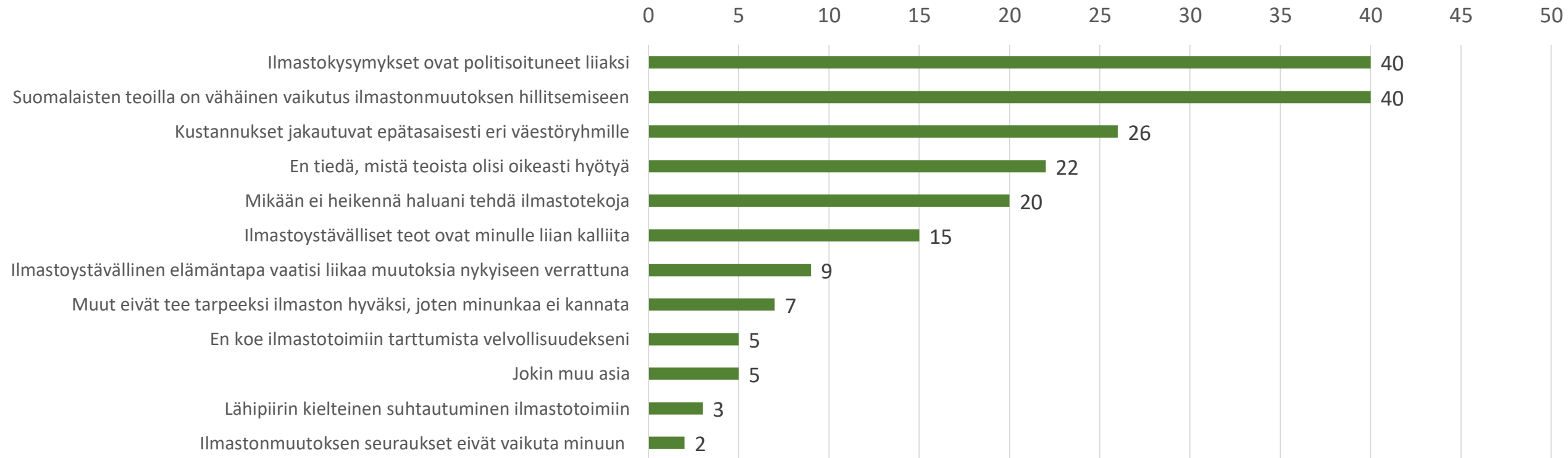
	1. YLEISIN MOTIVAATIOTA VAHVISTAVA TEKIJÄ	2. YLEISIN MOTIVAATIOTA VAHVISTAVA TEKIJÄ	3. YLEISIN MOTIVAATIOTA VAHVISTAVA TEKIJÄ
KESK	Mahdollisuus säästää rahaa (45 %)	Omat lapset ja tulevat sukupolvet (43 %)	Ilmastotekojen tekeminen on vaivatonta arjessa (29 %)
KOK	Omat lapset ja tulevat sukupolvet (49 %)	Mahdollisuus säästää rahaa (49 %)	Ilmastotekojen tekeminen on vaivatonta arjessa (33 %)
PS	Mahdollisuus säästää rahaa (43 %)	Mikään ei lisää halua tehdä ilmastotekoja (33 %)	Omat lapset ja tulevat sukupolvet (24 %)
SDP	Omat lapset ja tulevat sukupolvet (53 %)	Mahdollisuus säästää rahaa (42 %)	Koen ilmastotoimiin tarttumisen velvollisuudekseni (31 %)
VAS	Omat lapset ja tulevat sukupolvet (57 %)	Koen ilmastotoimiin tarttumisen velvollisuudekseni (50 %)	Mahdollisuus säästää rahaa (37 %)
VIHR	Koen ilmastotoimiin tarttumisen velvollisuudekseni (56 %)	Omat lapset ja tulevat sukupolvet (55 %)	Halu näyttää esimerkkiä muille (34 %)

Omien lasten ja tulevien sukupolvien tulevaisuus motivoi kaikkien puolueiden kannattajia

- Maapallon kantokyvystä huolehtiminen omien lasten ja tulevien sukupolvien hyväksi sekä mahdollisuus säästää rahaa motivoivat kaikkien puolueiden kannattajia ilmastotekoihin.
- Omat lapset ja tulevat sukupolvet motivoivat naisia (52 %) enemmän kuin miehiä (38 %), yli 65-vuotiaita (56 %) enemmän kuin alle 30-vuotiaita (36 %) ja niitä, joilla on lapsia (58 %), enemmän kuin lapsettomia (34 %).
- Mahdollisuus säästää rahaa motivoi miehiä enemmän kuin mikään muu yksittäinen tekijä. Keskimääräistä harvemmin raha motivoi vihreiden kannattajia (25 %) ja johtajia (29 %).
- Ilmastotoimia velvollisuutenaan pitävät muita useammin alle 30-vuotiaat (40 %), yliopistokoulutetut (39 %), opiskelijat (51 %) sekä vihreiden (56 %) ja vasemmistoliiton (50 %) kannattajat.

Ilmastoasioiden politisoituminen ja suomalaisten tekojen pieni merkitys vähentävät halua tehdä ilmastotekoja

Kysymys: ”Mitkä asiat vähentävät eniten halua tehdä ilmastotekoja” (%)
(Sai valita enintään kolme vastausvaihtoa)

Taulukko: Eri puolueiden kannattajien kolme yleisintä asiaa, jotka vähentävät halua tehdä ilmastotekoja

	1. YLEISIN MOTIVAATIOTA HEIKENTÄVÄ TEKIJÄ	2. YLEISIN MOTIVAATIOTA HEIKENTÄVÄ TEKIJÄ	3. YLEISIN MOTIVAATIOTA HEIKENTÄVÄ TEKIJÄ
KESK	Ilmastokysymykset ovat politisoituneet liiaksi (50 %)	Suomalaisten teoilla on vähäinen vaikutus ilmastonmuutoksen hillitsemiseen (45 %)	Kustannukset jakaantuvat epätasa-arvoisesti eri väestöryhmille (35 %)
KOK	Suomalaisten teoilla on vähäinen vaikutus ilmastonmuutoksen hillitsemiseen (56 %)	Ilmastokysymykset ovat politisoituneet liiaksi (53 %)	Kustannukset jakaantuvat epätasa-arvoisesti eri väestöryhmille (28 %)
PS	Suomalaisten teoilla on vähäinen vaikutus ilmastonmuutoksen hillitsemiseen (66 %)	Ilmastokysymykset ovat politisoituneet liiaksi (59 %)	Kustannukset jakaantuvat epätasa-arvoisesti eri väestöryhmille (29 %)
SDP	Ilmastokysymykset ovat politisoituneet liiaksi (40 %)	Suomalaisten teoilla on vähäinen vaikutus ilmastonmuutoksen hillitsemiseen (34 %)	Kustannukset jakaantuvat epätasa-arvoisesti eri väestöryhmille (27 %)
VAS	Mikään ei heikennä halua tehdä ilmastotekoja (38 %)	Kustannukset jakaantuvat epätasa-arvoisesti eri väestöryhmille (26 %)	En tiedä, mistä teoista olisi oikeasti hyötyä (20 %)
VIHR	Mikään ei heikennä halua tehdä ilmastotekoja (36 %)	En tiedä, mistä teoista olisi oikeasti hyötyä (24 %)	Ilmastoystävälliset teot ovat liian kalliita minulle (19 %)

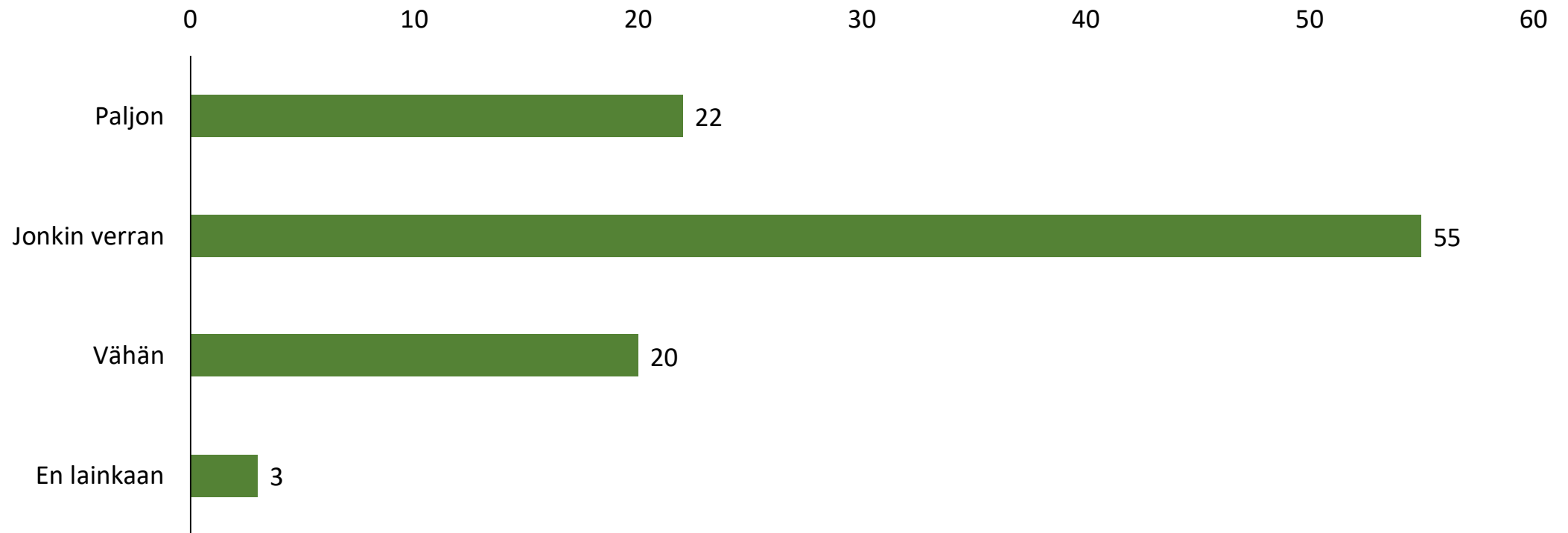
Kustannusten epätasainen jakaantuminen askarruttaa erityisesti pienissä kunnissa

- Ilmastokysymysten liiallinen politisoituminen jarruttaa keskimääräistä useammin miesten (50 %), yli 65-vuotiaiden (54 %) sekä Liike Nytin (74 %), perussuomalaisten (59 %), kokoomuksen (53 %) ja keskustan (50 %) kannattajia.
- Suomalaisten tekojen vähäisen vaikutuksen kokevat epämotivoivaksi erityisesti miehet (49 %), ammattikoulun käyneet (50 %) sekä kokoomuksen (56 %) ja perussuomalaisten kannattajat (66 %).
- Kustannusten epätasainen jakaantuminen väestöryhmille heikentää erityisesti yli 65-vuotiaiden (37 %), alle 5 000 asukkaan kunnissa asuvien (39 %) sekä keskustan kannattajien (35 %) motivaatiota. Muita harvemmin näin ajattelevat vihreiden kannattajat (15 %).

III. Ilmastonmuutos ja julkinen keskustelu

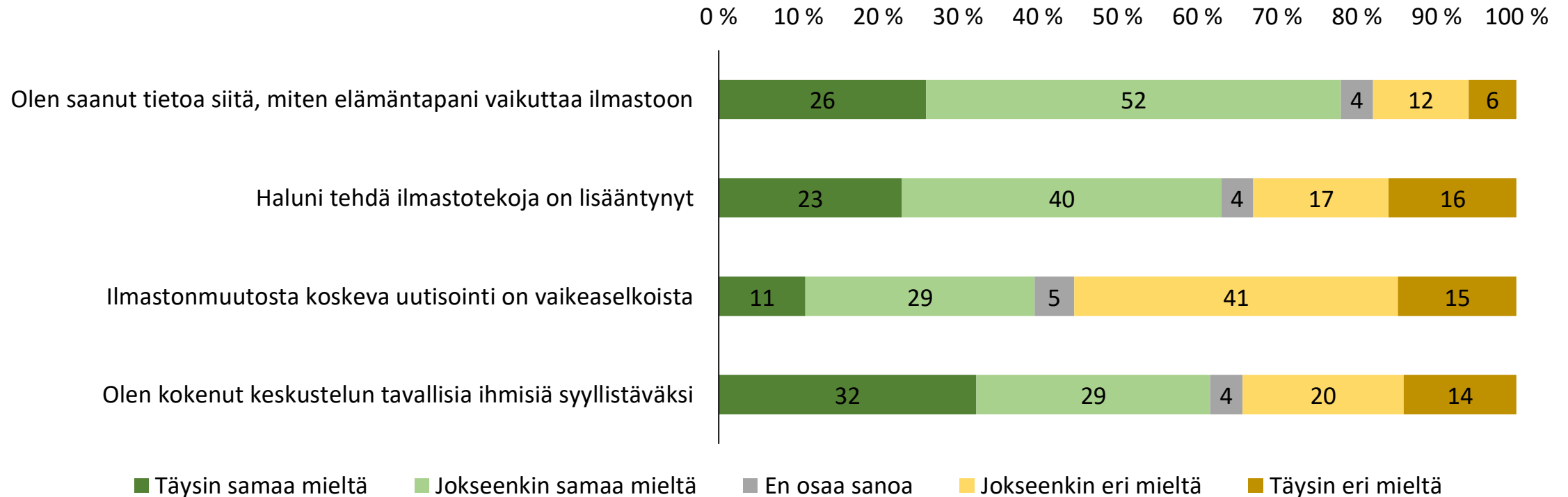
Keskustelu ilmastonmuutoksesta kiinnostaa useimpia suomalaisia

Kysymys: “Kuinka paljon seuraat ilmastonmuutosta käsittelevää julkista keskustelua?” (%)

Osa julkinen keskustelu motivoi, osa koee sen tavallista ihmistä syyllistäväksi

Kysymys: ”Julkinen keskustelu ilmastonmuutokseen liittyen on lisääntynyt viime vuosina. Mitä mieltä olet seuraavista siihen liittyvistä väittämistä?” (%)

Monet ruotsinkieliset pitävät julkista keskustelua vaikeaselkoisena ja syyllistävänä

- Erityisesti naiset (83 %), alle 30-vuotiaat (83 %), yliopistokoulutetut (84 %) sekä vihreiden (93 %) ja vasemmistoliiton (90 %) kannattajat ovat saaneet tietoa siitä, miten heidän elämäntapansa vaikuttaa ilmastoon.
- Erityisesti naisten (75 %) sekä vihreiden (91 %) ja vasemmistoliiton (88 %) kannattajien halu tehdä ilmastotekoja on lisääntynyt.
- Erityisesti ruotsinkieliset (51 %), yli 65-vuotiaat (48 %) sekä perussuomalaisten (50 %) ja keskustan (46 %) kannattajat pitävät ilmastonmuutosta koskevaa uutisointia vaikeaselkoisena.
- Erityisesti miehet (68 %), ruotsinkieliset (74 %), johtajat (69 %) ja perussuomalaisten kannattajat (90 %) ovat kokeneet keskustelun tavallista ihmistä syyllistäväksi.

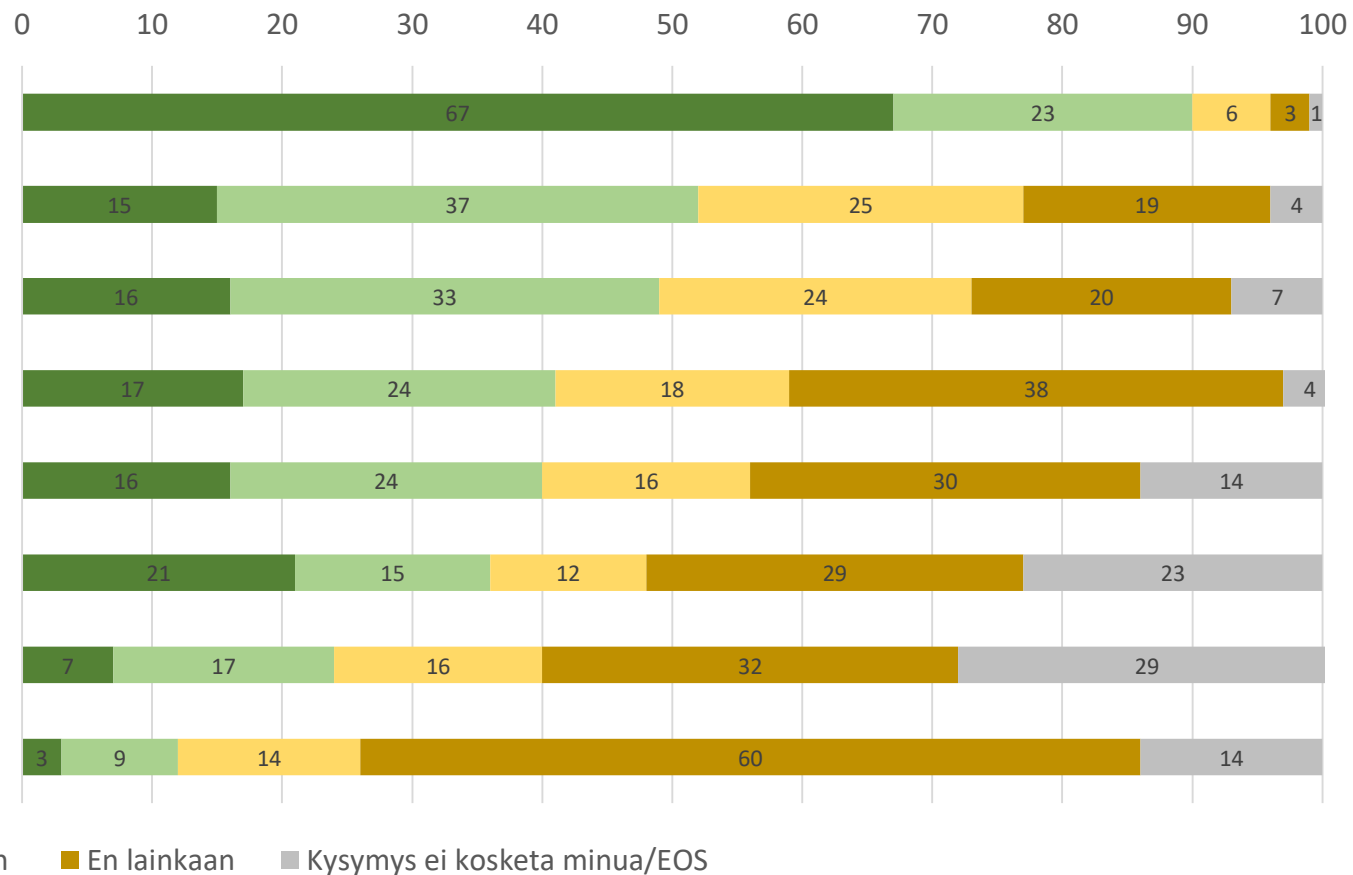
Tieto elämäntavan ilmasto vaikutuksista lisää motivaatiota ilmastotekoihin

- Väittämällä olen saanut tietoa siitä, miten elämäntapani vaikuttaa ilmastoon ja haluni tehdä ilmastotekoja on lisääntynyt on tilastollinen yhteys (Pearsonin korrelaatiokerroin 0,47). → Ne, jotka kokevat saaneensa tietoa elämäntapansa ilmasto vaikutuksista, kokevat myös usein, että motivaatio ilmastotekoihin on kasvanut.
- Väittämällä olen kokenut keskustelun tavallista ihmistä syyllistäväksi ja ilmastonmuutosta koskeva uutisointi on vaikeaselkoista on tilastollinen yhteys (Pearsonin korrelaatiokerroin 0,35). → Ne, jotka kokevat uutisoinnin tavallisia ihmisiä syyllistäväksi ovat usein myös sitä mieltä, että uutisointi on vaikeaselkoista.
- Lisäksi monet, jotka kokevat keskustelun tavallisia ihmisiä syyllistäväksi, eivät ole järin motivoituneita tekemään ilmastotekoja (Pearsonin korrelaatiokerroin -0,38).

IV. Ilmastoteot ja niihin liittyvät ristiriidat

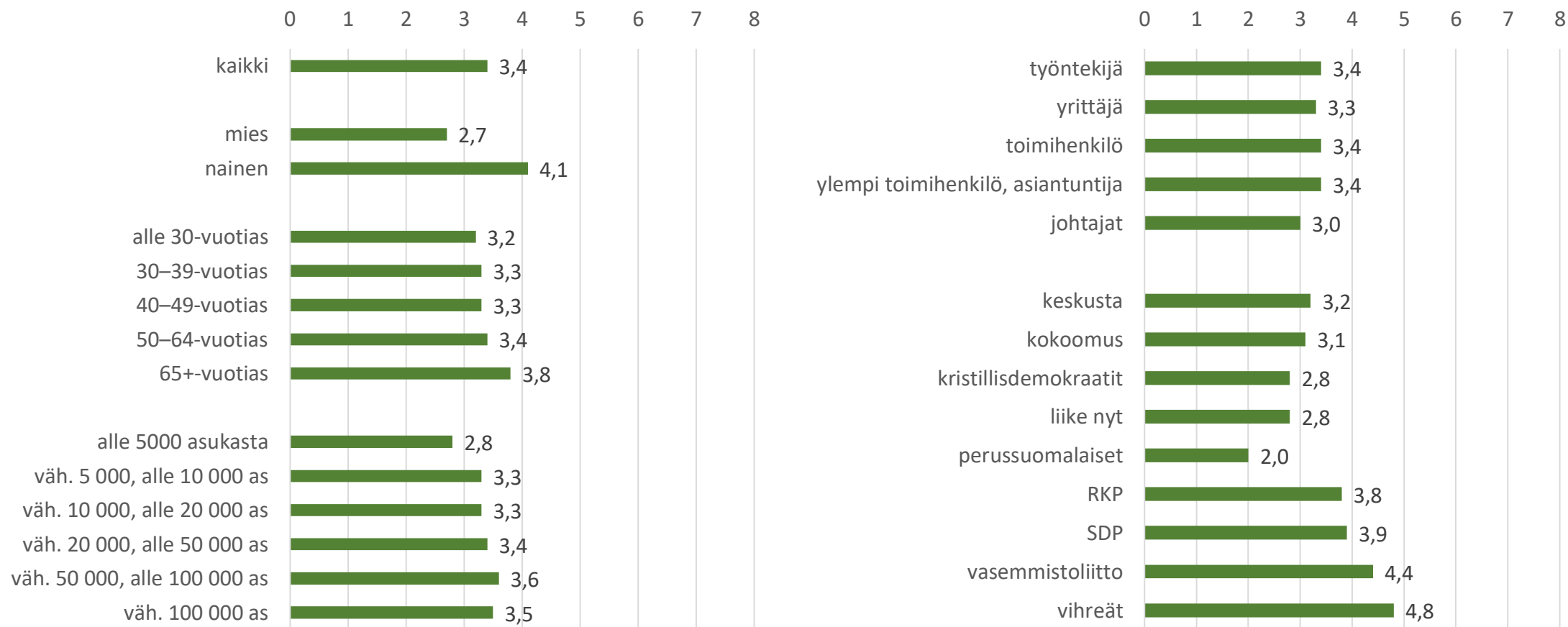
Yleisin ilmastoteko on jätteiden kierrättäminen

Kysymys: ”Oletko tehnyt seuraavia asioita hillitäksesi ilmastonmuutosta?” (%)

Puoluekanta tuo eniten eroja esiin ilmastotokeojen määrässä

Kuinka paljon ilmastotokeoja (0–8) eri ryhmät tekevät? (keskiarvo)

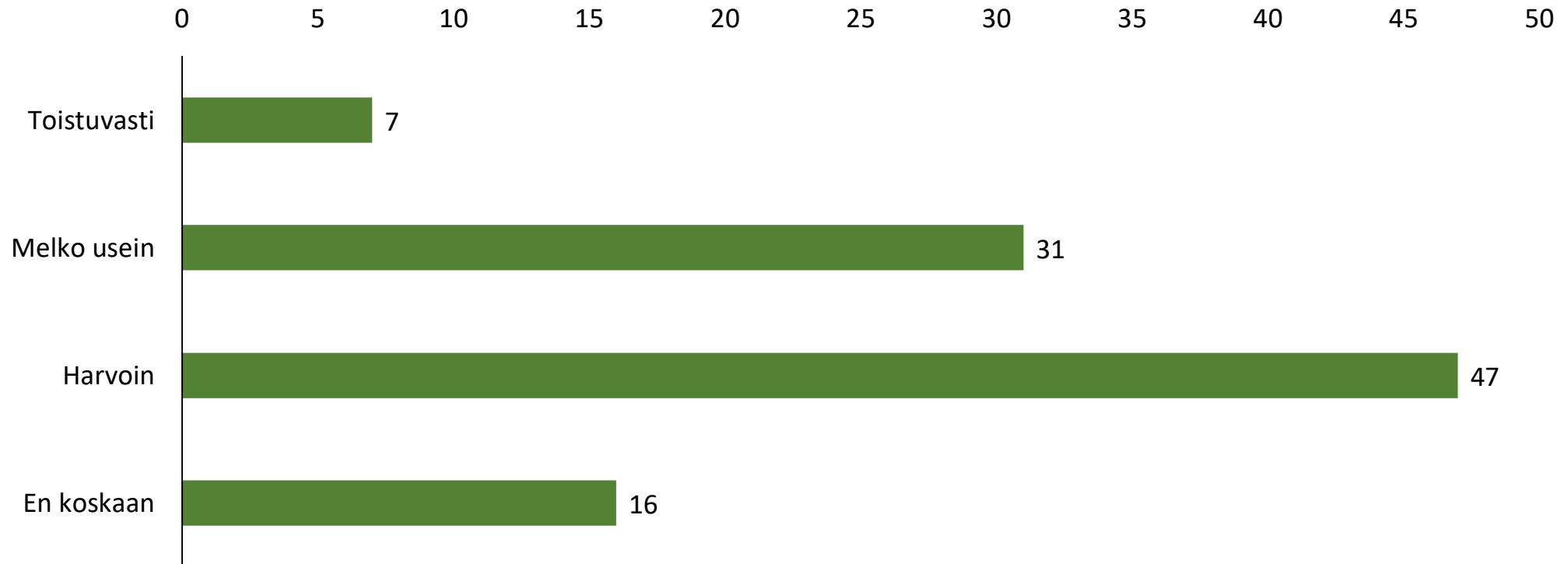

Naiset tekevät miehiä enemmän ilmastotekoja

- Naiset kertovat tehneensä kaikkia tutkimuksessa kysytyjä ilmastotekoja (vastausvaihtoehdot **paljon** tai **jonkin verran**) enemmän kuin miehet
- Suurin ero naisten ja miesten välillä on lihansyönnissä ja kuluttamisessa. Esimerkiksi lihansyöntiä on vähentänyt **paljon** tai **jonkin verran** 55 prosenttia naisista, mutta vain 27 prosenttia miehistä.
- Eri puolueiden kannattajista vihreät kertovat tekevänsä eniten ilmastotekoja. Myös vasemmistoliiton kannattajat erottuvat muiden puolueiden kannattajia aktiivisempina. Vähiten ilmastotekoja kertovat tekevänsä perussuomalaisen kannattajat.

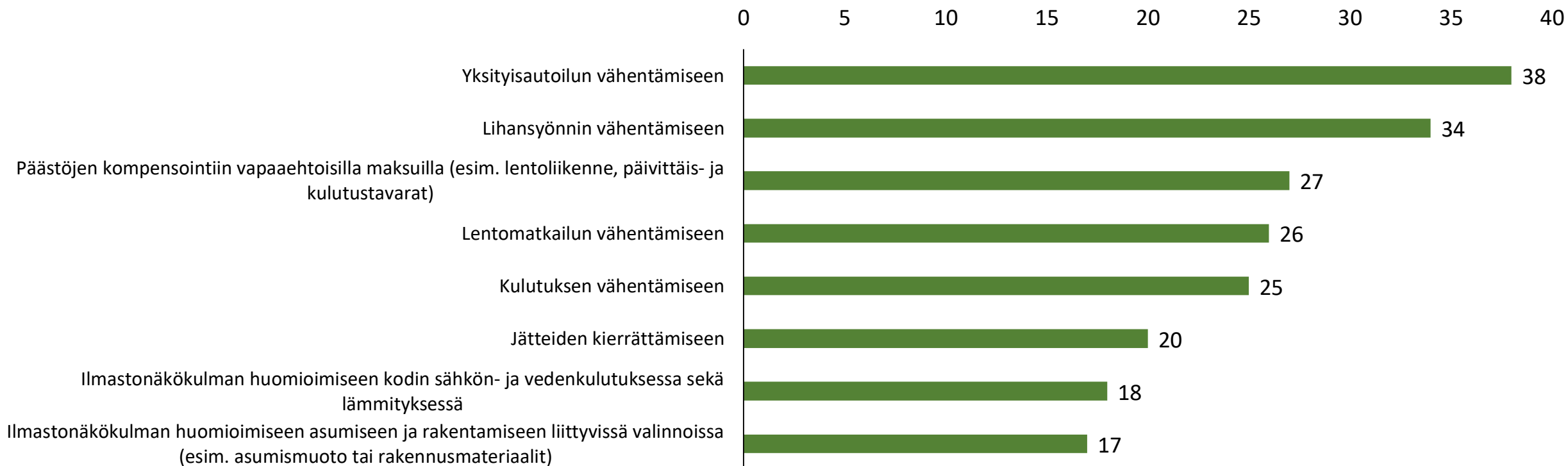
Vajaa 40 prosenttia suomalaisista kokee säännöllisesti ristiriitoja omien käsitystensä ja toimintansa välillä

Kysymys: ”Kuinka usein kohtaat ristiriitoja ilmastotoimia koskevien käsitystesi ja toimintasi välillä?” (%)

Suomalaiset kokevat tunnontuskia useimmin autoilusta ja lihansyönnistä

Kysymys: ”Jos kohtaat ristiriitoja ilmastotoimia koskevien käsitystesi ja käytännön toimiesi välillä, mihin ristiriidat liittyvät?” (%) (Sai valita useita vaihtoehtoja)

Ilmastotoimia eniten tekevät tuntevat muita useammin tunnontuskia

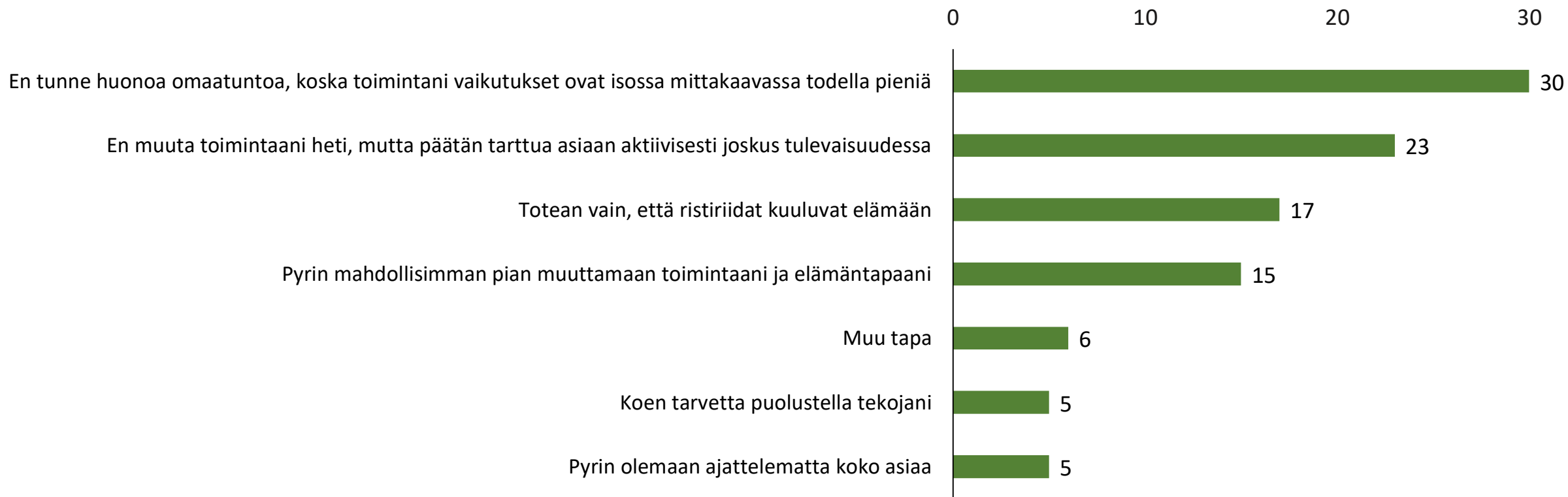
- Ristiriitoja tuntevat keskimääräistä useammin ruotsinkieliset (50 %) sekä vasemmistoliiton (57 %) ja vihreiden (54 %) kannattajat. Naiset (46 %) kokevat ristiriitoja miehiä (28 %) useammin.
- Ne, jotka kokevat toistuvasti tai melko usein ristiriitoja, tekevät keskimääräistä enemmän ilmastotekoja.
- Yksityisautoilusta ristiriitoja kokevat suhteellisen tasaisesti eri väestöryhmät. Keskimääräistä vähemmän ristiriitoja kokevat suurimpien kaupunkien keskustoissa asuvat (18 %). Heistä enemmistöllä ei ole omaa autoa.
- Lihansyönnin vähentämisessä miehet (39 %) kokevat naisia (30 %) hieman useammin ristiriitoja. Miehet eivät myöskään ole vähentäneet lihansyömistä yhtä paljon kuin naiset.

Nuoret aikuiset kipuilevat kuluttamisesta, johtajilla tunnontuskia lentämisestä

- Kulutustottumukset aiheuttavat ristiriitoja erityisesti 18–39-vuotiaille (31 %).
- Lentomatkojen vähentämisestä tuntevat tunnontuskia eniten johtajat (46 %), suurimmissa kaupungeissa asuvat (33 %), yliopistokoulutetut (35 %) ja vihreiden (38 %) kannattajat.
- Niistä, jotka ovat lentäneet viimeisen vuoden aikana, ristiriitoja kokee 44 prosenttia ja niistä jotka eivät ole lentäneet, 11 prosenttia.

Enemmistö ei muuta toimintaansa ristiriidoista huolimatta

Kysymys: ”Jos tunnet ristiriitaa ilmastotoimia koskevien käsitysesi ja toimintasi välillä, miten käsittelet ristiriitaa?” (%)

Yleisin tapa reagoida ristiriitoihin on painottaa oman roolin vähäisyyttä ilmastonmuutoksen torjunnassa

- Perusuomalaisten (42 %) ja kristillisdemokraattien kannattajat (42 %) sekä äänestämättömät (41 %) ovat keskimääräistä useammin sitä mieltä, ettei heidän tarvitse tuntea huonoa omatuntoa, koska heidän toimintansa vaikutukset ovat niin vähäiset ilmaston kannalta isossa mittakaavassa.
- Mitä vanhempaan ikäryhmään vastaaja kuuluu, sitä todennäköisemmin hän ajattelee, ettei hänen tarvitse tuntea huonoa omaatuntoa. Yli 65-vuotiaista näin ajattelee 41 prosenttia ja alle 30-vuotiaista 22 prosenttia.
- Alle 30-vuotiaiden joukossa (29 %) on keskimääräistä yleisempää se, etteivät he muuta toimintaansa heti, mutta päättävät tarttua asiaan aktiivisesti joskus tulevaisuudessa.
- Yliopistokoulutuksen käyneet (22 %) käsittelevät ristiriitaa keskimääräistä useammin toteamalla, että ristiriidat kuuluvat elämään. Harvinaista tämä on peruskoulun käyneiden keskuudessa (7 %).

4. Tietoa hankkeesta

Ilmassa ristivetoa – Löytyykö yhteinen ymmärrys? **-tutkimushanke**

- Kansalaiskysely on kolmas hankkeen neljästä hankkeen julkistuksesta.
- Suuryrityskyselyn tulokset julkistettiin maaliskuussa 2020 ja kuntapäätäjäkyselyn kesäkuussa 2020.
- Hankkeen konsortioon kuuluvat **Energiateollisuus, Kuntaliitto, MTK, STTK, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö** sekä **ympäristöministeriö**. Hankkeen toteuttamisesta vastaavat **Vaasan yliopiston InnoLab** ja **e2 Tutkimus**.
- Hanketta johtavat Mari K. Niemi (Vaasan yliopiston InnoLab) ja Karina Jutila (e2 Tutkimus).
- Seuraa hankkeen etenemistä ja tuoreita kuulumisia Twitterissä @Ilmastoymmarrys tai hankkeen kotisivuilla.

Lisätietoa tutkimustuloksista:

Tutkija Ville Pitkänen

040 777 0869

ville.pitkanen@e2.fi

Professori Tommi Lehtonen

029 449 8379

tommi.lehtonen@univaasa.fi

Tutkija Jussi Westinen

040 833 5799

jussi.westinen@e2.fi

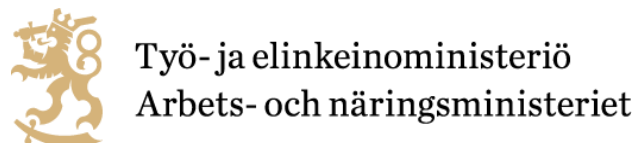
Projektitutkija Annu Perälä

029 449 8467

annu.perala@univaasa.fi

KUNTA
LIITTO

YHTEINEN YMMÄRRYS